

ΛΟΓΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ

Τὴν 2/14 Μαρτίου 1851

ἱ π ο

X. ΤΥΠΑΛΛΟΥ ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ

Κατὰ τὴν ἑναρξίν

ΤΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΙΟΝΙΩ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ.

Ἡ Ἱατρικὴ ἐπιστήμη, Κύριοι, θυγάτηρ τοῦ χρόνου καὶ τῆς πείρας, διέτρεξεν, ὡς ἡμεῖς αὐτοὶ, διαφοροὺς ἡλικίας, διαφοροὺς φάσεις, καὶ δὲν ἔφθασεν εἰς τὴν σημερινὴν αὐτῆς κατάστασιν παρὰ διατρέξασα νηπιώδη τινὰ ἡλικίαν, ἣτις χάνεται εἰς τὸ σκότος τῶν αἰώνων.

Αἱ τυφλαὶ δοκιμαίαι, σπρωχθεῖσαι ἐκ τῆς ἀνάγκης ἔδωκαν τὰς πρώτας ἀνακαλύψεις τινῶν φαρμάκων, τῶν ὁποίων ἡ ἐφαρμογὴ εἰς νέας περιστάσεις περιωρίζετο εἰς τὸ Ἱερατεῖον.

Οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ πρῶτοι τῶν λαῶν ἐκεῖνοι διδάκτορες, καλλιέργησαν τὴν ἀγαθοεργὸν αὐτὴν τέχνην. Τὸ Ἱερατεῖον καὶ οἱ ἴδιοι αὐτῶν Βασιλεῖς μετήρχοντο ταύτην· καὶ, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Πλινίου, οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἔκαμνον νεκροφίας, ὅπως δι' αὐτῶν ἐξάξωσι τὰς αἰτίας τῶν νοσημάτων.

Ἄν τοῦτο ἀληθεύῃ, ἰδοὺ γόνιμον ἔδαφος τὸ ὁποῖον, ἂν ἤθελε καλλιεργηθῆ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν εὐφυίαν, ἤθελε βεβαίως φέρει τοὺς λαμπροτέρους καρπούς!

Οἱ προπάτορές μας, μεταφέροντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν τὰ γράμματα, ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκείνην ἐστία τῶν φῶτων, ἔφερον καὶ τὰς τῶν Αἰγυπτίων ἱατρικὰς γνώσεις φαινομένου

ΠΑΚΩΒΑΤΕΛΙΟΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΤΕΛΙΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

σας συνδεδεμένας με τήν Φιλοσοφίαν. Ως εκ τούτου ἡ Ἱατρική ἠκολούθει τὰ βήματα καὶ τὰς φάσεις ἐκείνης, μέχρι τῆς ἀναφανίσσεως τοῦ θεοῦ Ἱπποκράτους, ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἰδίαν ὑπαρξίν. Ὁ ἀνὴρ οὗτος διὰ τῆς εὐφυΐας του, διὰ τῆς ὀρθῆς κρίσεώς του, διὰ τῆς αὐστηρᾶς τῶν γεγονότων καὶ τῶν καθ' ἕκαστα παρατηρήσεώς του, ἐδυνήθη ἐκ τοῦ μηδενὸς ν' ἀνυψώσῃ μέγα οἰκοδόμημα, οἰκοδόμημα τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ στηριζόμενον εἰς βάσεις ἀτελεῖς καὶ ἐσφαλμένας, διέτρεξεν ἀκλόνητον αἰῶνα, καὶ ὑπῆρξε τὸ μόνον μέχρι τῆς πτώσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.

! Ὅποια μεγάλα ἀνακαλύψεις, ὅποια πρόοδοι δὲν ἤθελον γίνεαι, ἂν ὁ μέγας καὶ θεῖος Νοῦς τοῦ Ἱπποκράτους ἤθελεν ἔχει ὡς δάδα τὴν Ἀνατομίαν, τὴν Φυσιολογίαν, τὴν Χημείαν, καὶ τὴν Φυσικὴν τῶν μεταγενεστέρων!

Ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐκ τῆς μόνης φαινομενικῆς παρουσίας τῶν ἀσθενειῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο καταδικασμένη νὰ περιορισθῇ ἡ ἀγχίνιόα του, ἐσχημάτισεν ἐπιστήμην καὶ ἔδωκεν εἰς φῶς ἀληθείας, αἴτινες, ὡς ἐξαγόμενα βαθείας καὶ ὀρθῆς παρατηρήσεως, ἔμειναν καὶ θέλουν διαμεῖνει εἰς ἅπαντας τοὺς αἰῶνας.

Εἰς τὸν μέγαν ἐκεῖνον παρατηρητὴν δὲν διέφυγεν ἡ εἰς τὴν διαγνωστικὴν χρῆσιν τοῦ ἀκουστικοῦ ὄργανου, ἥτις τόσους αἰῶνας μετ' αὐτὸν ἀπεθανάτισε τὸν Lannec.

Εἰς τὰ Ἱπποκρατικὰ συγγράμματα ὑπάρχει τεμάχιόν τι δεικνύον ὅτι ὁ ἔξοχος ἐκεῖνος ἀνὴρ ὠφελήθη τῆς ἀκροάσεως ὡς διαγνωστικὸν μέσον. Τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο διέτρεξεν 20 περίπου αἰῶνας, χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν παραμικρὰν ἐντύπωσιν, καὶ δὲν ἐχρειάζετο ἄλλο εἰμὴ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Lannec διὰ νὰ δώσῃ καὶ αὐτὴ τὸ μερίδιόν της εἰς τὴν δόξαν τοῦ Ἱπποκράτους.

« Ἐσφαλμέναι φιλοσοφικαὶ ἰδέαι, αἴτινες ἐπηρέαζον εἰς τὴν » ἐξήγησιν τῶν φυσικῶν φαινομένων· ἀτελής Ἀνατομία καὶ » φυσιολογία· ἄγνοια φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ Παθολογικῆς Ἀνα-

» τομίας ἰδοὺ τὰ βοηθήματα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὁ Ἱπποκράτης, καὶ μολαταῦτα ἐδυνήθη νὰ σχηματίσῃ ἐπιστήμην, νὰ γίνῃ ὁ πατὴρ αὐτῆς, καὶ οὕτω νὰ διαιωνίσῃ ἑαυτὸν καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα.

Τοιοῦτος (φίλοι) ἐστάθη ὁ Ἱπποκράτης. Μετ' αὐτὸν αἰῶνες ἀπέρασαν, καὶ μὲ αὐτοὺς ἡ ἐπιστήμη προώδευσε, διώρθωσε τὰ ἀρχαῖα λάθη, ἀνεκάλυψε νέας ἀληθείας, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ Ἱπποκρατικὴ Ἱατρικὴ δὲν δύναται νὰ ἦναι ὁ ὀδηγός μας, ἀλλὰ δὲν παύει βέβαια, οὔτε ποτὲ θέλει παύσει ὁ θεῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ νὰ θεωρῆται ὁ πατὴρ αὐτῆς.

Τὰ γνησιώτερα καὶ πολυτιμώτερα αὐτοῦ συγγράμματα. — Οἱ Ἀφορισμοί. — Τὰ Προγνωστικά. — Αἱ Ἐπιδημιαί. — Καὶ τὸ περὶ ἀέρων, ὑδάτων καὶ τόπων. — Εἶναι τόσα κειμήλια τῆς δόξης αὐτοῦ· εἶναι τόσαι τραναὶ ἀποδείξεις τῶν προόδων, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ κάμουν αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι διὰ τῆς πείρας καὶ τῆς ὀρθῆς παρατηρήσεως.

Ἀπὸ αὐτὰ τὰ συγγράμματα, ὡς καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα τοῦ ἀποδίδονται, δύναται τις νὰ ἐξάξῃ τὰς ἱατρικὰς αὐτοῦ θεωρίας.

« Ὁ πυρετὸς, κατ' αὐτὸν, εἶναι ἡ φυσικὴ ἀντενέργεια κατὰ » τῆς ὕλης, ἥτις ἐπροξένησε τὴν ἀσθένειαν, καὶ δι' αὐτοῦ τείνει » νὰ ἐξώσῃ αὐτήν. Ἐκ τούτου πηγάζει ἡ παραδεχθεῖσα θερα- » πευτικὴ, σκοποὺν ἔχουσα μόνον νὰ ὀδηγῇ τὴν φυσικὴν αὐτὴν » ἀντενέργειαν. »

« Ἡ ὕλικὴ αὕτη αἰτία τῶν νοσημάτων δὲν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ » σώματος εἰμὴ διὰ τῶν καθ' ὥρισμένης ἡμέρας κρίσεων. » Ταύτας λοιπὸν ὁ Ἱατρὸς χρεωστεῖ νὰ βοηθήσῃ. »

Τὰ ὄρια εἰς τὰ ὁποῖα χρεωστῶ σήμερον νὰ περιορισθῶ, μὲ ἐμποδίζουσαν νὰ προχωρήσω περαιτέρω εἰς τοιοῦτο ἀντικείμενον. Δὲν παύω ὅμως χωρὶς νὰ σημειώσω ὅτι εἰς τὴν πρακτικὴν τὴν Ἱπποκράτους φαίνεται ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν νο-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 Διὰ τὸν Ἰακώβον μετὰ τοῦ Ἰωάννου δραστήρια, ὅπως ἀφαιρέσῃ ἀπὸ
 τὴν ἐπιστήμην τὴν ἐπιστήμην ἐπιστήμην, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζεν ὡς
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

παράξασαν τὴν ἀσθένειαν, καὶ τοῦτο ἔκαμνε πρὶν ἢ ἡ ἴδια φύσις ἀντενεργήσῃ κατ' ἐκείνης, ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ τελευταῖος οὗτος φυσικὸς ἱατρός ἦτο ἐπιφορτισμένος τῆς ἰατρείας.

Ἀπὸ τὴν πρακτικὴν ταύτην δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν πόσῃ βαρύτητα ἐδίδεν ὁ θεῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ, διὰ τὴν εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν νοσημάτων θεραπείαν. — Πρακτικὴ ἦτις σήμερον κατήντησε τὸ μέγιστον τῶν ἰατρικῶν ἀξιομάτων.

Ἡλλαξε μετὰ καιρὸν ἡ φάσις τῆς πεπολιτισμένης Ἑλλάδος. Οἱ Μακεδόνες νύξήθησαν, ὁ θάνατος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου διεμέλισε τὸ μέγα βασίλειον, καὶ ἡ Αἴγυπτος συνεσώρευσεν εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς διὰ τοῦ Πτολεμαίου τοῦς Ἑλληνικοῦς φωστῆρας.

Ἡ Σχολὴ τῆς Ἀλεξανδρείας ἀναφύεται διὰ τοῦ Ἐρασιστράτου καὶ Ἱεροφίλου. Αὕτη δίδει τοὺς πρώτους κτύπους εἰς τὴν Ἱπποκρατικὴν δογματικὴν Σχολήν. — Αἱ ἀνατομικαὶ αὐτῶν ἀνακαλύψεις ἔδωκαν αἰτίαν τούτου.

«Τὰ ποτὰ δὲν ἀπερνοῦν εἰς τοὺς πνεύμονας. — Τὰ νεύρα ἀναχωροῦν ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλον καὶ ὄχι ἀπὸ τὰς μεμβράνας αὐτοῦ. — Ἰπάρχουν βαλβίδες εἰς τὴν καρδίαν καὶ συγκοινωνία αὐτῆς μετὰ τῆς κοίτης φλεβός. — Ἰπάρχουν λυμφατικὰ ἀγγεῖα.» Ἡ μετὰ ταῦτα ἀνατομικὰ ἀνακαλύψεις ἐδύνατο ποτὲ ἢ Ἀλεξανδρινῆ Σχολῇ νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τὴν Ἱπποκρατικὴν Φυσιολογίαν;

Ὁ χρόνος ἀπερνεῖ. Ἡ Ῥώμη αὐξάνει. Ὁ παλαιὸς πολιτισμὸς ἀδυνατεῖ. Φεύγων τὴν πατρίδα γῆν, συσσωρεύεται καὶ παρουσιάζεται εἰς τὸ νέον ἀνεγερθὲν θέατρον τῆς οἰκουμένης. Ἐκεῖ θέλομεν ἀκολουθήσει τὴν ἐπιστήμην.

Ὁ Ἀσκληπιάδης, ὁπαδὸς τῆς Εἰλεατικῆς σχολῆς, ἐφαρμόζων τὰς φιλοσοφικὰς αὐτῆς ιδέας εἰς τὴν ἱατρικὴν, ἐσχημάτισε τὴν Ἀτομιστικὴν θεωρίαν.

Ἡ υγεία, κατὰ τὴν σχολὴν ἐκείνου, ἐξηρτάτο ἀπὸ τὰς σχέσεις τὰς ὑπαρχούσας μεταξὺ ἀτόμων καὶ πόρων. Ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν πρώτων ἐπήγαγον οἱ πυρετοὶ, αἱ φλογώσεις κτλ.

Ἐξ ἐκείνων τῶν δευτέρων, ἡ ἀδυναμία, ὁ μαρασμὸς κτλ. Πρὸς τοῦτοις παραδεχόμενος διὰ τῶν πόρων κυκλοφορίαν τινὰ ὑγρῶν καὶ πνευμάτων, ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως ταύτων ἐπήγαγον ἄλλαι τινὲς ἀσθένειαι.

Εἰς τὸν Θέμεσον, μαθητὴν τοῦ Ἀσκληπιάδου, νοῦν πρακτικόν, ἡ θεωρία τῶν ἀτόμων καὶ πόρων ἐχρησίμευσε εἰς διχοτομικὴν τινὰ διαίρεσιν τῶν ἀσθενειῶν, ἥτις, διὰ νὰ εἴπω οὔτω, εἰς τοὺς ἀρχαίους καιροὺς ἐστάθη ὡς εἰς τοὺς σημερινοὺς ἐκείνη τοῦ Brown.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν Ῥώμην ὑπῆρχον οἱ ἱατροὶ διηρημένοι εἰς τρεῖς διαφοροὺς Σχολάς. Εἰς μὲν τὴν πρώτην φάλαγγα εἶχον σημαίαν τὸν Ἱπποκράτην, πρᾶξοντες ὅτι, ἐκτὸς τῆς παρατηρήσεως, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἦναι γνωστά. — α'. Τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν σύγκειται ὁ ἡμέτερος ὄργανισμὸς. β'. ἡ ὕψη αὐτοῦ, καὶ τρίτον αἱ φανεραὶ καὶ κρυπτὰ αἰτίαι τῶν ἀσθενειῶν.

Εἰς τὴν δευτέραν φάλαγγα τῶν ἐμπειριστῶν πρᾶξοντες ὡς μόνην σημαίαν τὴν πείραν, ἀπομακρύνοντες κάθε ἐξήγησιν. Καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἀποκλειστικὸν ἔφθασαν, ἕνεκα τῶν δυσνοήτων καὶ πολυαριθμῶν φιλοσοφικῶν ἐξηγήσεων τῶν ὁποίων ἔκαμνον τότε χρῆσιν.

Ἐκ τῶν δύο τούτων ὡς μέσος ὄρος ἀναφύεται ἡ Σχολὴ τῶν Μεθοδιστῶν, ἥτις εἶναι ἡ πρώτη ἐκλεκτικὴ Σχολὴ τῶν αἰώνων ἐκείνων. Ὁ πλέον ἐνδοξος ἀντιπρόσωπος αὐτῆς ἐστάθη ὁ τῆς Ἐφέσου Σορανός, ὅστις καὶ ὑποτίθεται ὁ ἀληθὴς συγγραφεὺς τῶν πονημάτων, τὰ ὁποῖα ἔφθασαν μέχρις ἡμῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Coelius Aurelianus.

Ὁ Ζωγράφος τῆς ἱατρικῆς Ἀρεταῖος ὁ τόσας λαμπρὰς περιγραφὰς ἀσθενειῶν ἀφήσας εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὴν τῆς φθίσεως, ἀνήκει εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην Σχολήν.

Ὡς πρὸς τὸν ὄνομα τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος ἀναφαίνεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιστήμης ἀπὸ τῆς ἐκείνου πεντε ἑκατονταετηρίδας περί-
ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΝ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

που μετὰ τὸν Ἱπποκράτην, ὁ Γαλληνός. Καλλιεργήσας τὴν Ἀνατομίαν καὶ Φυσιολογίαν, προώδευσε τὰ μέγιστα τὴν Ἐπιστήμην, καὶ ἐξέτεινε τὰ ὅρια αὐτῆς.

Τὰ πολυειδῆ συγγράμματά του δεικνύουν τὸν μέγαν καὶ πολυμαθῆ ἄνδρα. Ἐδυνήθη αὐτὸς διὰ τῆς ἀγχινοίας του, νὰ ὑψώσῃ τὸ σύστημά του τόσον, ὥστε νὰ καταπνίξῃ τοὺς μὴ ὡς αὐτὸν φρονοῦντας, καὶ οὕτω νὰ ἀνεγερθῆ ὡς κολοσσός, ὅστις μὲ τὸν Ἱπποκράτην νὰ μερισθῆ δι' αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦ διχνοητικῆς Κόσμου.

Μετ' αὐτὸν τινὲς ἄνδρες μεγίστης ἀξίας ὑπεστήριξαν τοὺς δύο τούτους κολοσσούς καὶ ἐχρησίμευσαν οὕτω νὰ τοὺς καταστήσουν περισσότερον διαρκεῖς.

Μετὰ ταῦτα ὁ τῆς Ἰατρικῆς ὀρίζων ἀρχίζει νὰ θολόνη, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον βαθύτατον σκότος ἐπισκιάζει ὅλην τὴν πεπολιτισμένην γῆν. Ὁ μεσαιὼν ἀποδιώχνει τὰ φῶτα, ἀλλὰ εἰς τὰ ἐντόσθια αὐτοῦ ἠτοιμάζετο νέα γενεὰ, ἥτις ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ κάμῃ τὰς πλέον λαμπρὰς ἀνακαλύψεις, αἵτινες ἔφερον εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης τὸν πολιτισμόν.

Τοιαυτὴ ἀνάπλασις τοῦ νέου Κόσμου δὲν ἠτοιμάζετο παρὰ μεταξὺ τῶν πλέον φρικωδῶν καὶ αιματηρῶν σκηνῶν, αἵτινες ἔχουν μαύρας τὰς σελίδας τῆς Ἰστορίας. Ἀλλὰ ἅς μὴ προχωρήσωμεν περαιτέρω, καταφερόμενοι κατὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκ τῆς ὁποίας καταγόμεθα, διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι εἶναι χρέος τῶν γενεῶν ὡς καὶ ἐκάστου ἡμῶν νὰ σεβώμεθα τὴν μνήμην τῶν προγόνων μας.

Ὁ ὄγδοος αἰὼν φθάνει. Οἱ Ἄραβες, διαφυλάξαντες τὰ Ἰατρικὰ συγγράμματα, ἀναζωπυρόνουν τὴν ἐστίαν τῶν φώτων.

Ἄς Εὐγνωμονῆ ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ἐξαίρετως οἱ Ἕλληνες πρὸς τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους Μωαμεθανούς, οἵτινες διεφύλαξαν διὰ τοὺς μεταγενεστέρους τὰ ἔργα τῆς προγονικῆς ἡμῶν ἀγχινοίας, ἐτοιμάσαντες οὕτω καὶ σπρώξαντες τὴν παλιγγενεσίαν τῶν φώτων. Ἄν ἐκεῖνοι ἤθελον ἔχει τὴν βαρβαρότητα τῶν σημερινῶν ὁμοθησικῶν τῶν ἢ ἐκείνην τοῦ Ὀμάρ, ὁποῖα

ἤθελον εἶσθαι τὰ ἀποτελέσματα; Ἴσως διὰ πολὺν καιρὸν ἤθελε μείνει τὸ σκότος καὶ ὁ βαρβαρισμὸς, καὶ βέβαια σήμερον δὲν ἤθελεν εἶναι ὁ πολιτισμὸς καὶ αἱ ἐπιστῆμαι εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται κατὰστασιν.

Μένει μεγάλη δόξα εἰς τοὺς Ῥάξεις, Ἄβεροες, Ἄβουκασεῖς διότι μᾶς διέσωσαν τὰ Ἕλληνικὰ συγγράμματα, ἂν καὶ ἕνεκα τῆς Θρησκείας τῶν δὲν ἐδυνήθησαν νὰ προοδεύσουν κανένα τῶν τῆς ἐπιστήμης κλάδων. Αὐτοὶ ἔδωκαν τὴν ὄθησιν εἰς τὴν σπουδὴν, ἐσχημάτισαν εἰς Κορδοῦαν τὴν πρώτην Ἰατρικὴν Σχολὴν κατὰ τὸν Η'. αἰῶνα, Σχολὴ ἥτις ἔδωκεν ὡς τέκνον κατὰ τὸν ΙΑ. αἰῶνα τὴν περιβόητον ἐκείνην τοῦ Σαλέρνου, καὶ κατὰ τὸν ΙΒ'. ἐκείνην τοῦ Montpellier, ἀκολούθως ἐκείνην τῶν Παρισίων ἥτις ἔλαβε καὶ ἔχει τὸ μεγαλύτερον μέλλον εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Περὶ τὸν ΙΔ'. καὶ ΙΕ. αἰῶνα πραυθέντες οἱ περισπασμοί, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεφύετο ἡ νέα κοινωνία. ἀναθάλλει καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν δένδρον, δίδον καρποὺς μεγάλων ἀνακαλύψεων, τὴν πρωτίστην πάντων ἐκείνην τῆς Τυπογραφίας ἥτις διὰ νὰ ἐκφρασθῶ οὕτω, δίδει πτέρυγας εἰς τὸν σπόρον τῶν ἰδεῶν ὅπως διασπαρθῶσι διὰ μιᾶς ἐπὶ μεγάλης ἐπιφανείας γῆς. Οὕτω τὰ φῶτα ἐξηπλώθησαν, ἐθάμβωσαν διὰ μιᾶς, καὶ ἕνεκα τούτου προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸ σέβας τὸ ὁποῖον ἐνέπνεεν ἡ ἀρχαιότης, ἔκαμεν ὥστε ταῦτα νὰ μὴ κάμωσιν εἰμὴ προόδους πολὺ βραδείας καὶ ἐξαίρετως ἡ Ἰατρικὴ, ἥτις ἦτον ὑπὸ τὴν δικτατωρίαν, διὰ νὰ εἶπω οὕτω, τοῦ Γαλληνοῦ καὶ τοῦ Ἱπποκράτους.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΓ'. αἰῶνος ἀνεφάνη ὁ Παρακέλσος ἀνὴρ μεγάλης φαντασίας καὶ ἐνεργητικότητος. Οὗτος ἀνυψώνει νέαν σημαίαν πολεμίαν τῶν ἀρχαίων· ἐν πλήρει σαραδώσει καίει τὰ συγγράμματα τοῦ Γαλληνοῦ, καὶ τοῦ λοιποῦ μεγάλη ῥῆξις γίνεται μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν τῆς πλαιῖας καὶ νέας Σχολῆς.

Ἡ ῥῆξις αὕτη ἠλευθέρωσε τὰ πνεύματα ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῶν ἀρχαίων ἔδωκεν εἰς αὐτὰ ἔδαφος καινὸν διὰ νέας ἀνακαλύψεις ἐπιστημολογίας τοῦ Παρακέλσου θέλει μείνει

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ἈΘΕΟΥΡΙΟΥ

διὰ παντός ἐγκεχαραγμένον εἰς τὰς στήλας τῆς προόδου, ἂν καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον αὐτὸς ἐδημιούργησε δὲν εἶναι εἰμὴ ὀνειροπολήματα. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἔκαμεν ἐφαρμογὴν τινὰ εἰς τὴν Ἱατρικὴν τῆς Φυσικῆς καὶ Χημείας τοῦ καιροῦ του, ἐφαρμογὴ ἣτις τόσον προώδευσε τὴν ἐπιστήμην κατὰ τὸν 10^ο αἰῶνα.

Κατὰ τὸν Παρακέλσον, αἱ ἀσθένειαι προήρχοντο. α. ἀπὸ τὸν Θεόν. — β'. ἀπὸ τοὺς ἀστέρας. — γ'. ἀπὸ ἐλάττωμα τῆς φύσεως. — δ'. ἀπὸ τὴν φαντασίαν — καὶ ε. ἀπὸ δηλητηρίους ὕλας.

Εἰς τὰ 1617 ὁ Harvey κάμνει τὴν ἀνακάλυψιν τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, ἀνακάλυψις ἣτις εἶχεν ἐν ἑαυτῇ τὸ λαμπρότερον μέλλον τῆς ἐπιστήμης.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 17^ο αἰῶνος ἀναφαίνεται εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν ὀρίζοντα ὁ Van-Helmont ὅστις θέτει τὴν θεωρίαν τοῦ γενικοῦ καὶ μερικῶν Ἐλατηρίων, καὶ δι' αὐτῶν ἐξηγεῖ ὅλα τὰ παθολογικὰ φαινόμενα.

Θέτει τὸ γενικὸν ἐλατήριο εἰς τὸν στόμαχον, τὰ δὲ μερικὰ ἐλατήρια ἐξαρτώμενα τοῦ πρώτου εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ὀργανικὰ μέρη.

Τὸ ἐλατήριο τοῦτο κατὰ τὸν Van-Helmont ἔχει ἰδίαν θέλησιν. Ἐρεθίζεται, καὶ ἐκ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ συγκινήσεων γεννῶνται αἱ διάφοροι ἀσθένειαι. Τὸ ἐλατήριο τοῦτο, ὡς ὄν τι *ävilor, rospör*, δύναται νὰ πραῦνθῇ διὰ λόγων, διὰ συγκινήσεων, διὰ σημείων κτλ. Ἴδου, ἂν δὲν σφάλωμεν, πῶθεν πηγάζει ἡ ἰδέα τῆς μαγνητικῆς ἐπιρροίας, ἡ ἰδέα τοῦ ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ, ὅστις πρὸ καιροῦ ἐνησχόλησε καὶ ὀλοὲν ἀσχολεῖ τὰ πνεύματα χωρὶς μέχρι τοῦδε νὰ ἔχωμεν θετικὰς τινὰς γνώσεις.

Αἱ ἔρευναι καὶ ἡ ἐπιμονὴ δὲν θέλουσι ἀργῆσαι, νομίζω, νὰ μᾶς ἀπαλλάξουν τῆς ἀμφιβολίας.

Τὰ τέλη τοῦ 12^ο καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ 13^ο αἰῶνος χαρακτηρίζονται μὲ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς φύσεως, καὶ ἐπομένως μὲ τὴν ἀνέργειαν τῆς Ἱπποκρατικῆς μεθόδου.

Ἄγγλος Ἱπποκράτης Sydenham, καὶ ὁ Ῥωμαῖος Baglivi ἀναγεννοῦν τὴν ἐπιστήμην.

Ὁ πρῶτος δίδει τὰς λαμπροτέρας περιγραφὰς τῶν ἀσθενειῶν, συσταίνει τὴν τακτοποίησιν αὐτῶν, καὶ ἀποθανατίζεται οὕτω, ἂν καὶ ἐλλειπῆς τῶν νεκροψιῶν.

Ὁ δεύτερος, πλέον προοδευτικὸς τοῦ πρώτου, θέτει τὰς πρώτας βάσεις τῆς παθολογικῆς Ἀνατομίας. Ἐανοίγει τὴν ἐπιρροίαν τῆς φλογώσεως τῶν ἐντέρων καὶ τῶν λυμφατικῶν τοῦ μεσεντερίου ἀδένων, εἰς τὴν γέννησιν τινῶν πυρετῶν, τοὺς ὁποίους ὠνόμασε καὶ μεσεντερικούς. Ἴδου ἀνακάλυψις, ἣτις ἔνα αἰῶνα ὕστερον ἔμελλε νὰ καταστρέψῃ τὰ ἐπικρατοῦντα Ἱατρικὰ συστήματα καὶ ν' ἀνεγείρῃ νέον λαμπρὸν οἰκοδόμημα!

Ὁ Boerhaave μέγας παρατηρητὴς, πολυμαθὴς, ἀγχίνους παρουσιάζεται. Ἐκτείνει τὰ ὄρια τῆς ἐπιστήμης, αἱ ἰδέαι του καταντοῦν γενικαὶ καὶ ἐπισκιάζουσι ὅλα τὰ ἄλλα συστήματα. Ἐφαρμόζει τὰς μηχανικὰς καὶ φυσικὰς ἐπιστήμας εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ σχολὴ του λαμβάνει τὸ ὄνομα τῆς ἱατρομηχανικῆς. Διὰ τῶν μηχανικῶν, μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν τοῦ τότε καιροῦ γνώσεων ζητεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πᾶν.

Αἱ ἐξηγήσεις του θέλγουν, γίνονται κοιναί· εἰς τὴν μεγάλην ὅμως αὐτῶν καθολικότητα ἡ Σταλιανὴ σχολὴ φέρει τὸ πρῶτον ἐμπόδιον.

Ὁ Στάλ, μὴ δυνάμενος νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ζωϊκὰ φαινόμενα διὰ τῶν φυσικῶν, μαθηματικῶν καὶ μηχανικῶν νόμων, ἀποκλείει αὐτοὺς τῆς Ἱατρικῆς· παραδέχεται ἄλλο τι κινοῦν τὴν ψυχὴν. Δι' αὐτῆς ἐξηγεῖ τὰς ἀσθενείας λέγων, ὅτι ἐκεῖναι δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἡ πάλῃ ἣτις γίνεται μεταξὺ τῶν αἰτιῶν τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῆς ἀντιδράσεως τῆς ψυχῆς.

Ἡ Ἱπποκρατικὴ φύσις, τὸ ἐλατήριο τοῦ Van-Helmont ἡ ψυχὴ τοῦ Στάλ, παρουσιάζουσι ἰδέας ταυτοσήμους, καὶ φαίνονται ἡ μία γέννημα τῆς ἄλλης. Ἐκ τούτων ἐπήγαγε καὶ ἡ τῆς **ΙΑΚΩΒΑΤΕΛΕΙΟΥ** θεωρία τοῦ Bichat τοῦτο δίδει τὸν λόγον διὰ τοῦ αἵματος. **ΒΙΧΑΤ** τόσον ἐπαινεῖ τὸν Στάλ, **ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑἸΘΕΟΥΡΙΟΥ**

ἀν καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος ἔξωσε τῆς Ἱατρικῆς τὴν Ἀνατομίαν.

Ἡ Ἀνατομία μεγάλως προοδεύσασα, αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι ἐισχωρήσασαι εἰς τὴν Ἱατρικὴν.

Ἰδέα τινὸς δυνάμεως οὐχὶ ὑλικῆς ἐπιβροιαζούσης ἐφ' ἡμῶν.

Πλήθος Κλινικῶν περιγραφῶν.

Ἰδοὺ κατάστασις τῆς ἐπιστήμης, ὅτε εἰς τὸ πεδῖον παρουσιάζονται δύο μεγάλοι Γίγαντες.

Ὁ φυσιολόγος Haller σπρώχνει εἰς πρόοδον τὴν ἐπιστήμην καθιερόνων τὴν πειραματικὴν μέθοδον εἰς τὴν φυσιολογίαν, ὡς εἰς τὰς ἄλλας φυσικὰς ἐπιστῆμας.

Ὁ Morgani ἀναπλάττει τὸν γονιμώτερον τῶν κλάδων τῆς ἐπιστήμης, τὴν Παθολογικὴν Ἀνατομίαν, δι' ἧς ζητεῖ ν' ἀνιχνεύσῃ τὰς αἰτίας καὶ τὴν φύσιν τῶν νοσημάτων. Διὰ τοῦ συγγράμματός του ἀνύψωσε πυραμίδα, ἣτις δὲν φοβεῖται τὸν πανδαμάτορα χρόνον, αὐτὴ διακωνίζει ἐκείνον καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ Ἰταλικὸν ὄνομα.

Ἡ ἐπ' ἀνόδος πρὸς τὴν Ἱπποκρατικὴν σπουδὴν τῆς φύσεως πλουτισθεῖσα ἀπὸ τὴν πειραματικὴν Ἀλεριανὴν (Halleriαν) μέθοδον, ἀπὸ τὴν παθολογικὴν ἀνατομίαν, ἔδωκεν εἰς φῶς τὰ πλέον ἔνδοξα παθολογικὰ συγγράμματα. Ἄλλ' ἐνῶ ἡ πείρα καὶ ἡ νοήμων παρατήρησις ἠύξανε τὴν σειρὰν τῶν παθολογικῶν καὶ φυσικῶν ἐν γένει γνώσεων, τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα ἀνεκάλυπτε σχέσεις, ὁμοιότητας, συγγενείας, συνδιασμούς μεταξὺ τούτων, καὶ ἐπροσπάθει πάσαις δυνάμεσι νὰ συνενώσῃ καὶ τακτοποιήσῃ τὰς διαμελισμέναις μονάδα.

Ὁ Sauvage, ὁ Linaeus, ὁ Vogel καὶ ἄλλοι ἀναφαίνονται οἱ πατέρες τῶν νοσολογικῶν συστημάτων. Μετ' αὐτοὺς ὁ Brown γενικεύων τὰς σχέσεις, σχηματίζει τὸ διχοτομικὸν τοῦ σύστημα, τὸ ὁποῖον, ἔχον τὴν βάσιν του εἰς τὴν φαινομενικὴν καὶ ἐπιπόλαιον παρουσίαν τῶν νόσων ἐκαταντοῦσεν εὐκολον καὶ ἐγοήτευε τὴν φαντασίαν, καὶ τοῦτο ἐνεκα τῆς ἰδίας ἡμῶν φύσεως, ἣτις ἀφαιρᾷ τὰς πλέον εὐκόλως ἀπὸ τὰς ἀφρησμένας ἰδέας.

παρὰ ἀπὸ ἐκείνας αἰτίνας εἶναι ἐπίμοχοι, καὶ δεικνύουν εἰς κάθε βῆμα τὴν μικρότητα καὶ ἀδυναμίαν μας.

Τὸ σύστημα τοῦ Brown ἦτο καταδικασμένον νὰ πέσῃ διότι δὲν ἔλαβεν ὡς βάσιν αὐτοῦ τὴν παθολογικὴν Ἀνατομίαν, ἣτις, ὡς σπόρος ἐβρίμμενος εἰς γόνιμον γῆν ἐφύτρωσεν. Ἐμεγαλύνθη ἐν ὀλίγῳ διαστήματι καὶ ἔφερσεν ἀφθόλους καρπούς.

Σιμόνει ἡ δύσις τοῦ 18^{ου} αἰῶνος καὶ ἀνατέλλει ὁ ἀστὴρ τοῦ 19^{ου}. — Ὁ Pinel καὶ Bichat προβαίνουν. Μὲ τὸν μέγαν Bichat, τὸν ὁποῖον ὁ ἀνίλεως θάνατος ἀφῆρπασε πρόωρα ἀπὸ τὸ ἐπισημονικὸν σάδιον ἀρχίζει νέα Ἀνατομία. Ἡ Ἀνατομία τῶν ἰσθῶν, Ἀνατομία ἣτις δεικνύει τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως, ἣτις δι' ὀλίγων τινῶν, παράγει μεγάλα ἀποτελέσματα εἰς τὴν ὀργανικὴν φύσιν, ὡς μὲ τὸν νόμον τῆς βαρύτητος διέταξε καὶ διατηρεῖ τὸ πᾶν.

Διὰ τῆς γενικῆς ταύτης ἀνατομίας ἀνακαλύπτονται αἱ σχέσεις τῶν νοσημάτων, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ γνώσις αὐτῶν εὐκολωτέρα.

Εἰς τὸν ἄνδρα ἐκείνον χρωστοῦμεν παθολογικὴν τινὰ Ἀνατομίαν.

Εἰς αὐτὸν χρωστοῦμεν τὸ περὶ ζωῆς καὶ θανάτου σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπιστημονικὴ ποίησις.

Εἰς αὐτὸν χρωστοῦμεν τὴν διαίρεσιν τῆς φυτικῆς καὶ ζωτικῆς ἡμῶν υπάρξεως· εἰς αὐτὸν τὴν θεωρίαν τῶν ζωτικῶν δυνάμεων, εἰς αὐτὸν τέλος χρωστέεται ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ψεύσεως εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν ἀσθενειῶν. Ἐφαρμογὴ ἣτις μὲ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Avenbrugger, ἀνανεωθεῖσεν καὶ κοινοποιηθεῖσεν ἀπὸ τὸν Cornisart, ἐμβάζουσι εἰς τὴν Ἱατρικὴν γεωμετρικὴν ἀκρίβειαν.

Κατὰ τὸ 1798 ἀναφαίνεται ἡ πρώτη ἔκδοσις τῆς φιλοσοφικῆς Νοσογραφίας τοῦ Pinel ὅστις, βοηθούμενος ἀπὸ ὅλην τὴν σειρὰν τῶν ἀνακαλύψεων, σχηματίζει τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον διὰ πολλὰ ἔτη ἐστάθη τὸ Εὐαγγέλιον, διὰ τὴν ἀπὸ τῆς φύσεως ὀλίγη, τῆς Εὐρώπης. Αἱ ἀκόλουθοι ἀνακα-

ΙΑΚΩΒΑ ΤΕΛΙΟΣ
ΑΝΘΡΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΙΑ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΟΥ

λύψεις ἐνηγκαλιζόντο εἰς τὰς νέας ἐκδόσεις, καὶ οὕτω μέχρι οὗ ἡ πτώσις ἦτο προωρισμένη, τὸ τοῦ Pinel σύγγραμμα ἦτον ἐν μικρῷ ἅπασα ἡ ἐπιστημονικὴ πρόοδος.

Αἱ διαίρεσεις τῶν ἀσθενειῶν ἦσαν αἱ ἀκόλουθοι. — α'. Οἱ πυρετοὶ, θέτων οὕτως εἰς τὴν ἰδίαν κλάσιν τὸν ἀπλοῦν ἐφήμερον ἢ διαλείποντα πυρετὸν μὲ τὴν πανώλην, ἀλλ' ὁ καιρὸς μὲ βιάζει. ἄς προχωρήσωμεν περαιτέρω. — β'. Αἱ φλεγμοναί. — γ'. Αἱ αιμορραγίαι. — δ'. Αἱ νευρώσεις, καὶ ε'. Αἱ ὀργανικαὶ ἀλλοιώσεις.

Ἡ πρόοδος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἡ σπουδὴ τῆς παθολογικῆς Ἀνατομίας, ἀρχίζουσι νὰ κλονίζωσι τὸ τοῦ Pinel σύστημα.

Ὁ Prost ἄνθρωπος ὀλίγω σήμερον ἐγνωσμένος ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονας, ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει τὴν μεγαλητέραν δόξαν εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς νέας Σχολῆς, ὁ Prost λέγω, εἰς τὰ ἴδια πτώματα ἐξερχόμενα ἀπὸ τὰς κλινικὰς τῶν παραδεχομένων τὴν ἰδίαν ὄντοτητα τῶν πυρετῶν, ἀπεδείκνυεν τὴν σχέσιν ἐκείνων μὲ τὰς ἀνατομοπαθολογικὰς ἀλλοιώσεις.

Ὁ Broussais ἐγνώριζε τὸ σύγγραμμα τοῦ Prost τυπωθὲν κατὰ τὸ 1804, καὶ δι' αὐτὸ δὲν κάμνει παντελῶς μείαν. Δὲν θέλω νὰ προσάψω κηλίδα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Broussais, περιορίζομαι ὅμως νὰ εἶπω ὅτι ἡ ἀξία καὶ ἰκανότης, ὅταν ἦναι ἠνωμένοι μὲ τὴν ἀδυναμίαν, παραμελοῦνται.

Κλονίζεται τὸ σύστημα τοῦ Pinel πανταχόθεν. Μεγάλοι ἄνδρες ρίπτουσι κατ' αὐτοῦ λίθον. Φθάνει ὁ Broussais ἄνθρωπος ἀγχίνους, νοῦς γενικευτικὸς, μέγας παρατηρητῆς, παρρουσιάζεται εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, ἀναιρεῖ διὰ τῆς αὐστηροτέρας καὶ θελκτικωτέρας λογικῆς τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Pinel· ἀλλὰ δὲν σταματᾷ οἰκοδομεῖ διὰ μιᾶς νέον, ἐνῶ ἡ ἐπιστήμη ἀκόμη δὲν εἶχε συνηγμένην ὕλην, καὶ ὕλην ἀφθαρτον διὰ τὰ θεμέλια. Ὡς ἐκ τούτου πίπτει εἰς λάθη, τὰ ὅποια οἱ μεταγενέστεροι ἐχρεωστοῦσαν νὰ διορθώσουν. Ἀλλὰ εἰς τὸν Broussais μένει πάντοτε ἡ δόξα τῆς ἀναμορφώσεως τῆς ἐπιστήμης, δόξαν τὴν ὁποίαν συμμερίζεται καὶ ἡ Ἰταλικὴ Σχολὴ διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Tommasini καὶ Rasori.

Ἡ Γαλλία ἀφθονεῖ μεγάλων ἀνακαλύψεων. Πάλιν γίνεται μεταξὺ τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Σχολῆς, πάλιν ἐκ τῆς ὁποίας παρήχθη ἡ μεγαλητέρα τῆς ἐπιστήμης πρόοδος. Τὸ νέον ἱατρικὸν στοιχεῖον ἀναθάλλει, ἀναπλάττεται, διορθοῦται, μένουσα μόνον ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄθικτος. Αὐτὴ ὅμως μόνη φθάνει διὰ ν' ἀποθανάτιση τὸν ἄνδρα.

Αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι κάμνουσι γιγαντιαία βήματα.

Ὁ Magendie συνενώνει αὐτὰς μὲ τὴν φυσιολογίαν.

Ἐφαρμόζονται αὐταὶ εἰς τὴν Παθολογίαν, μετὰ ταῦτα καὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης νέον εὐρύχωρον στάδιον ἀνακαλύψεων ἀνοίγεται.

Οἱ Corvirsart, οἱ Lænnec, οἱ Dupuytren σπρώχνουσι γιγαντιαίοις βήμασι τὴν ἐπιστήμην. Ἐκ τῶν προόδων τούτων γεννᾶται ἡ ἀνάγκη εἰδικῶν παρατηρήσεων· καὶ ἰδοῦ ἐξοχα πνεύματα εἰς ἴδια τινὰ μέρη τῆς ἐπιστήμης καταγιγνώμενα.

Τοιοῦτοτρόπως ἕκαστον μέρος αὐτῆς ἐπλουτίσθη τὰ μέγιστα.

! Πόσον δὲν χρεωστοῦμεν εἰς τὰς μονογραφίας! Χρεωστοῦμεν βέβαια τὸ πᾶν!

Ὁ κατάλογος τῶν ἐνδόξων τούτων ἀνδρῶν εἶναι μέγας. Τὰ συγγράμματά των, τῶν ὁποίων καθ' ἑκάστην θέλομεν ἔχει ἀνάγκην, εἶναι πολυάριθμα, καὶ ἡ ἐξέτασις αὐτῶν ἤθελε μὲ κάμει νὰ ἐξέλθω τῶν ὀρίων, τὰ ὅποια προεθέμην διὰ νὰ μὴ καταχρασθῶ τῆς ὑμετέρας καλοκάγαθίας. Δὲν δύναμαι ὅμως νὰ σιωπήσω μερικὰ τινὰ μεγίστης σημαντικότητος.

Τὸ σύγγραμμα τοῦ Λαεννέκ, ἡ ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀκρόσεως, καλλιεργηθείσης καὶ διορθωθείσης μετὰ ταῦτα παρὰ τῶν νεωτέρων, εἶναι μία τῶν λαμπροτέρων τῆς Ἰατρικῆς ἀνακαλύψεων. Αὐτὴ ἐφαρμόζει, καὶ κατανατᾷ τοῦ λοιποῦ ἀχώριστον τὴν ἀκουστικὴν εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν ἀσθενειῶν τῶν ἐνθωρακείων ὀργάνων, καὶ δίδει εἰς τὴν γνῶσιν αὐτῶν μαθηματικὴν ἀκρίβειαν.

Ἡ Ἰταλικὴ Σχολὴ εἶδομεν, διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἐπιπέδου ἀντικειμένου, τὴν κλίσην καὶ τὸν ὅγκον τῶν στερεῶν, τὸν νόμον τῆς Γεωμετρίας. ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑἸΘΥΣΙΟΥ

ὁ Piorry διὰ τῆς πληξήμετρίας τοὺς νόμους τῆς ἐλαστικότητος, περιορίζων δι' αὐτῆς τὰ ὄργανα καὶ δεικνύων τὴν πυκνότητα τινῶν τούτων.

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἡ σπουδὴ καὶ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὄργανικὰ ὄντα ἐξήγησε πολλὰ φαινόμενα καὶ ἔχει τὸ λαμπρότερον μέλλον.

Οἱ τῆς Ὀπτικῆς νόμοι, ἐφαρμοσθέντες εἰς τὴν φυσιολογίαν, μᾶς ἐξήγησαν τοὺς ὄρους τῆς ὁράσεώς μας.

Οἱ τῆς Στατικῆς καὶ Ἀκουστικῆς νόμοι μᾶς ἐξήγησαν πολλότατα φυσιολογικὰ φαινόμενα.

Ἡ Μικροσκοπία μᾶς ἀνίχνευσε τὴν ὑφὴν τοῦ ὄργανισμοῦ μας, καὶ τὴν κλίμακα τῆς μορφώσεως αὐτοῦ.

Ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ρηθέντων κλάδων εἰς τὴν παθολογικὴν κατάστασιν, ἔχει μόνον ἀπελάθομεν τὴν γνῶσιν τῶν ὄργανικῶν ἀλλοιώσεων, ἀλλὰ πολλάκις καὶ τὰ μέσα τῆς ἰατρείας.

Ἡ πρόοδος τῆς χημείας ἀνύψωσε τὴν Ἰατρικὴν, ἐτελειοποίησε τὴν φυσιολογίαν, ἔδωκε τὰ μέσα τῆς διαγνώσεως πολλῶν ἀσθενειῶν, καὶ πολλάκις κοντὰ εἰς αὐτὰ καὶ τὰ μέσα τῆς Ἰατρείας τῶν.

Ἐνδεχόμενον εἰς τὴν Χημείαν τὴν μέθοδον δι' ἧς διατηροῦμεν διὰ πολὺν καιρὸν εἰς τὴν ζωὴν τοὺς πύχοντας ἀπὸ ζαχαρώδη διαβήτην;

Ἐνδεχόμενον εἰς τὴν Χημείαν εἰς τὴν κλινὴν τοῦ ἀσθενοῦς;

Ἐνδεχόμενον εἰς τὴν Χημείαν εἰς τὴν κλινὴν τοῦ ἀσθενοῦς;

Ἐνδεχόμενον εἰς τὴν Χημείαν εἰς τὴν κλινὴν τοῦ ἀσθενοῦς;

Βέβαια ναί.

Ἀλλὰ εἶναι μικραὶ αἱ βοήθειαι τὰς ὁποίας ἀνέφερον ὡς πρὸς ἐκεῖνας τὰς ὁποίας ἡ Χημεία παρέχει εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

Αἱ σημεριναὶ ἀναλύσεις τῶν ὑγρῶν δὲν πύξησαν τὰς γνῶσεις μας ὡς πρὸς τὴν Παθογενεῖαν τῶν νοσημάτων;

Ἐχρειάζοντο αὐταὶ διὰ νὰ δώσουν πάλιν τὸν ὅποιον πρότερον

νὰ κατέχουν τόπον εἰς τὴν παθολογικὴν κατάστασιν αἱ ἀλλοιώσεις τούτων.

Ἄλλοιώσεις τόσον καιρὸν παρημελημέναι ἀπὸ τοὺς μόνον στερεὰ παραδεχομένους ὡς αἷτια τῶν ἀσθενειῶν.

Μὲ τὴν πρόοδον τῆς Χημείας καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς φυσικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἡ Ἰατρικὴ θέλει προχωρήσει περαιτέρω. Ἄς εὐχόμεθα καὶ ἄς πασχίζωμεν τὴν πρόοδον ἐκείνων, διότι καὶ ἡμεῖς λαμβάνομεν μέγα μέρος.

Ἡ πρόοδος τὴν ὁποίαν διετρέξαμεν, Κύριοι, μᾶς δίδει τὰς βάσεις τῆς σημερινῆς Παθολογίας.

«Καλῶς καὶ ἐκτεταμένως ἐγνωσμένη Ἀνατομία καὶ Φυσιολογία.»

«Παρατήρησις ἀκριβῆς τῆς καταστάσεως τοῦ ὄργανισμοῦ μας μὲ ὅλα τὰ μέσα τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν.»

«Παρατήρησις τῶν ἀλλοιώσεων αὐτοῦ, κατὰ τὰς διαφόρους αὐτοῦ φάσεις, ἐνόσω εἶναι εἰς κίνησιν.»

«Ἀνίχνευσις τῶν ὑλικῶν ἀλλοιώσεων μετὰ τὴν παῦσιν τῆς δυνάμεως ἐκείνης, ἥτις δίδει τὴν ὄθησιν εἰς τοὺς τροχοὺς τῆς οἰκονομίας μας.»

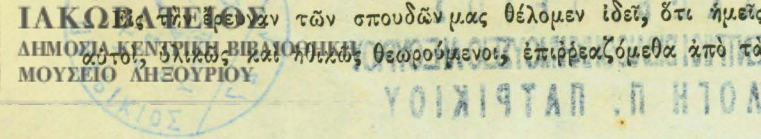
«Ἐφαρμογὴ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν εἰς αὐτήν.»

Ἴδου αἱ βάσεις, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχη τις πρὸ ὀφθαλμῶν, ὡς αἰτία προτίθεται νὰ ἐξετάσῃ τὰ καθ' ἕκαστα τῆς παθολογίας.

Τοιοῦτοι, Κύριοι, θέλουσιν εἶναι οἱ ὅροι κατὰ τοὺς ὁποίους θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀσθενειῶν.

Ἡ ἐξέτασις αὕτη, Κύριοι, θέλει μᾶς δώσει αἰτίαν νὰ παρατηρήσωμεν σχέσεις, ὁμοιότητας, συγγενείας, φαινόμενα κοινὰ, νὰ σχηματίσωμεν τρόπον τῶν παρατηρήσεών μας, καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ ἐξάξωμεν ἐκ τῶν μονάδων γενικὰς καὶ φιλοσοφικὰς, διὰ νὰ εἶπω οὕτως, ιδέας αἰτινες θέλουσιν σχηματίζει δι' ἡμᾶς τὴν γενικὴν Παθολογίαν.

ἼΑΚΩΒΑΚΗ... ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ... ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΓΘΟΥΡΙΟΥ

ἐκτὸς καὶ ἐντὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τινὲς συνθῆκαι μεταξὺ ἐκείνων καὶ ἡμῶν πρέπει νὰ ὑπάρξωσι διὰ νὰ μὴ ἀλλάξῃ ἡ φυσιολογική μας κατάστασις. Ἡ σπουδὴ τῶν ὄρων αὐτῆς τῆς φυσιολογικῆς διατηρήσεως καὶ ἡ βελτίωσις αὐτῆς, διὰ τῆς καλῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐπιρρεαζόντων ἡμᾶς φυσικῶν καὶ ἠθικῶν ὄρων δίδει γέννησιν εἰς ἓνα τῶν λαμπροτέρων κλάδων τῆς ἐπιστήμης, τὴν ὑγιεινὴν, κανονίζουσαν τοὺς ὄρους αὐτῆς τῆς φυσιολογικῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς βελτιώσεως ταύτης.

Ὁ κλάδος οὗτος ἔχει τὸ λαμπρότερον μέλλον τελειοποιούμενος καὶ οἱ νόμοι αὐτοῦ πραγματοποιούμενοι ὀλιγοστεύουσι τὰ παθολογικὰ δεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ βελτιόνουσι ταύτην.

Ἰδοὺ ποῖοι οἱ κλάδοι ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλομεν ἐνασχοληθῆ.

Τὸ βάρος εἶναι μέγα, ὑπέρογκον, ἀντ' αὐτοῦ θέλω ἀντιπαρατάξαι τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸν κόπον με τοῦ ἰδίου μου ἑαυτοῦ τὴν αὐταπάρνησιν, ὅπως γίνω τὸ κατὰ δύναμιν ὠφέλιμος εἰς τὴν νεολέαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐναπόκειται τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλληνικῆς δόξης.

Τυπογραφεῖον Ε Ρ Μ Η Σ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΛΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΙ. 52. 42. 0021

